

Versie per 1 januari 2005

323 MARGINALE ZELFSTANDIGE

1) ALGEMEEN

Voor bijstand aan gevestigde zelfstandigen, die voldoen aan de definitie "zelfstandige" gelden afzonderlijke bijstandsregels (Bbz). Voor "werknemers", d.w.z. personen met een uitkering die zijn aangewezen op arbeid in loondienst, geldt de Abw met in de beschikking uitgewerkt de arbeidsverplichtingen. Deze richtlijn heeft betrekking op degenen die marginaal voor eigen rekening werken en aan wie bijstand volgens de WWBkan worden verleend, zij het met extra verplichtingen, verband houdend met de specifieke individuele situatie.

Deze richtlijn beoogt dan ook aan te geven aan welke criteria de marginale zelfstandige dient te voldoen om in aanmerking te (blijven) komen voor bijstand, dan wel welke zaken in acht genomen moeten worden teneinde de positie van de cliënt ten opzichte van de Algemene bijstandswet te beoordelen. Dit om concurrentievervalsing te voorkomen en een juiste verrekening van inkomsten te bewerkstelligen.

Het karakter van bijstandsverlening brengt met zich mee, dat door de belanghebbende, die voor eigen rekening werkt een keuze moet worden gemaakt: hetzij bijstand volgens het Bbz, hetzij bijstand volgens de WWB met bijbehorende verplichtingen, waaronder de arbeidsverplichting. Immers: de eigen verantwoordelijkheid om zelf in het bestaan te voorzien staat voorop. Al naar gelang de situatie zal vaker beoordeeld dienen te worden of belanghebbende aan onderstaande criteria voldoet.

2) CRITERIA

2.1 Algemeen

Als zelfstandige moet worden aangemerkt de belanghebbende van 18 tot 65 jaar, die voor de voorziening in de kosten van het bestaan is aangewezen op arbeid in het eigen bedrijf of zelfstandig beroep en die:

- voldoet aan de wettelijke vereisten daarvan;
- voldoet aan het urencriterium bedoeld in artikel 3.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001;
- en alleen of samen met degenen met wie hij het bedrijf of zelfstandig beroep uitoefent de volledige zeggenschap heeft en de financiële risico's draagt daarvan.

Indien aan deze criteria wordt voldaan dient een beroep worden gedaan op het Bbz.

2.2 Urencriterium

Van belang is of de cliënt feitelijk fulltime aandacht besteedt aan zijn/haar bedrijf. Vandaar dat het aantal te besteden uren, voor de toepassing van bijstand aan een marginale zelfstandige, beperkt blijft tot maximaal 20 uur per week. Dit aantal behelst alle uren, dus ook de indirecte c.q. aan het management te besteden tijd.

Een hoger aantal feitelijk besteedde uren leidt tot de toepassing van de definitie van een zelfstandige. Zou dit criterium (van 1225 uur) gehaald worden, dan zou er zelfstandigenaftrek kunnen worden geclaimd, hetgeen niet de bedoeling is van de WWB, behalve als het juist gaat om een zelfstandige zoals genoemd onder 2.1. Bij een stijgende lijn qua urenbesteding dient de bijstand volgens de WWB beëindigd te worden en dient te worden bezien in hoeverre bijstand volgens het Bbz kan worden verleend. Voorwaarde is dan dat men voldoet aan de algemene vereisten (zoals o.a. een levensvatbaar bedrijf): ook de bijstand volgens het Bbz heeft in principe een tijdelijk karakter.

2.3 Winstcriterium

Er is alleen sprake van een marginale zelfstandige als er een link kan worden gelegd naar artikel 25 Bbz 2004. Hierin wordt een nettowinst genoemd van € 6.616,00 (per 1 januari 2005). Deze winst kan als maximaal worden aangemerkt voor de marginale ondernemer. Bij een hogere winst is het Bbz van toepassing.

Het is overigens niet te accepteren dat er met verlies wordt gewerkt. Men begeeft zich dan nog verder in bijstandsbehoevende omstandigheden waardoor er ongewenste excessen kunnen ontstaan. Veeleer ligt dan de arbeidsverplichting in de rede.

De winst dient volledig verrekend te worden met de uitkering. Mogelijk zou discussie kunnen ontstaan omtrent verschillende kostenposten, zoals gebruik auto en toerekening huisvestingslasten etc. Uitgangspunt voor verrekening van deze kostenposten dient als regel de opstelling van de belastingdienst te zijn.

2.4 Vestigingseisen

Ook de marginale zelfstandige dient aan alle wettelijke eisen te voldoen zoals vestigingsvergunning, bestemmingsplan, milieuwetgeving, inschrijving handelsregister etc.

Maar ook de fiscale wetgeving dient te worden nageleefd. Hieronder kan mede worden verstaan het voeren van een juiste boekhouding en, omwille van de zuiverheid, door een boekhouder of accountant opgestelde jaarrekening alsmede de aangifte BTW.

2.5. Overige verplichtingen

Mede tegen het licht van mogelijke concurrentievervalsing kunnen de volgende verplichtingen worden opgelegd:

- het verbod om te adverteren;
- de verplichting om normaal in de branche vigerende tarieven te hanteren;
- beperking van de toestemming tot marginale zelfstandigheid;
- het voeren van een deugdelijke boekhouding plus urenverantwoording.

3) AFREKENEN MET DE MARGINALE ZELFSTANDIGE

Zoals de gevestigde zelfstandige dient ook de marginale zelfstandige een deugdelijke boekhouding te voeren. Teneinde de inkomenspositie te kunnen beoordelen volstaat het inzenden van alleen de rechtmatigheidsverklaring niet. Naast de rechtmatigheidsverklaring dient de marginale zelfstandige per kwartaal een 'overzicht exploitatieresultaat' in zijn administratie bij te houden. Aan de hand van te overleggen kwartaaloverzichten kan een schatting inkomsten worden vastgesteld en worden de inkomsten verrekend. Voor de kwartaaloverzichten is een afzonderlijk formulier van toepassing.

Tevens is ter controle van de gedane verrekeringen en definitieve verrekening voor de toepassing van de WWB jaarlijks het opstellen van de belastingaangifte en definitieve aanslag inkomstenbelasting noodzakelijk, evenals het opstellen van een verlies- en winstrekening, een balans e.d. Dergelijke stukken worden ook aan de GSD verstrekt: afhankelijk van de concrete situatie gelden aanvullende administratieve verplichtingen, die vooraf aan de belanghebbende bekend worden gemaakt.

BEPALING WWB

artikel 25 Bbz 2004

TREFWOORDEN

Afrekenen met de marginale zelfstandige

Criteria

Marginale zelfstandige

Urencriterium

Winstcriterium